

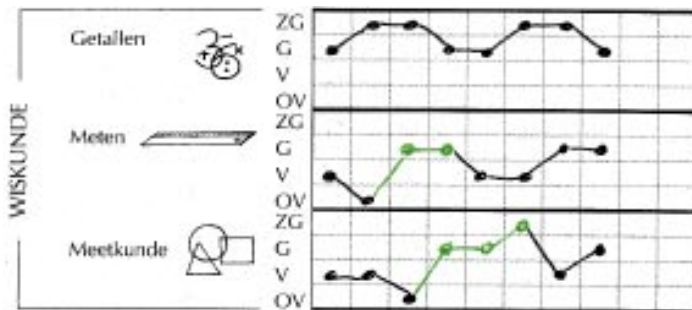
Zwarte en groene bolletjes

Heel wat scholen zoeken en proberen nieuwe methodes om leerlingen te beoordelen. Maar ze zoeken ook naar andere manieren om die evaluatie op papier te zetten. Het traditionele rapport zou immers te veel of juist te weinig cijfers bevatten, een zinvol woordje uitleg ontbreekt al te vaak en heel wat cijfers geven onvoldoende zicht op de evolutie van de leerling. Daar wil *Schoolrapport* wat aan doen. In dit nieuwe, kindvriendelijke rapport voor het lager onderwijs staan bij elk leergebied de vereisten op basis van de eindtermen vermeld. Hoewel cijfers invullen mogelijk blijft, worden de punten vervangen door bolletjes: van zeer goed tot onvoldoende. De leerling rijgt ze zelf aaneen om zijn evolutie te zien.

SIGNAAL

Met de grafiek die op die manier ontstaat, kunnen zelfs de jongste kinderen hun vorderingen nagaan. De leerkracht voegt een uitgebreide commentaar toe. Hij zegt waar de leerling goed in is en waar het minder vlot loopt. Ook de vorderingen van kinderen met leerproblemen kan hij ermee rapporteren. Dat gebeurt dan met groene bolletjes. Enkele onvoldoendes leiden automatisch tot extra hulp in de klas en tot een tijdelijk andere beoordeling dan die op klasniveau. Overigens krijgt elke leerling ook nog eens een persoonlijk weekrapport met pictogrammen. Daarop evalueert hij zichzelf. De leerkracht kan die beoordeling vergelijken met de zijne. Als een leerling denkt dat hij goed gepresteerd heeft, maar in feite zwak scoort, hoeft hij niet met zijn teleurstelling te blijven zitten. Hij kan ervan op aan dat zijn leerkracht het verschil zal zien en erop inpikken.

Schoolrapport is ontwikkeld door de gemeentelijke basisschool *Everheide* in *Evere*. Het kost 40 fr. per exemplaar en is uitgegeven bij de *Standaard Educatieve Uitgeverij - Belgiëlei 147a - 2018 Antwerpen - ☎ 03-239 59 00 - fax 03-230 85 50*

WERKGELEGENHEID

Kies een knelpuntberoep

Al enkele jaren blijkt het niet gemakkelijk om er (goede) te vinden. Verpleegkundigen, ingenieurs, vertegenwoordigers, gespecialiseerde verkopers en heel wat geschoolde arbeiders in de bouw-, metaal- en houtsector lopen blijkbaar niet dik. Ook naar slaggers, kappers en horecapersoneel is het soms even zoeken. In 1995 bleek er bovendien een stijgende vraag te zijn naar bakkers, informatici, en onderwyzend personeel. De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) spreekt van *knelpuntberoepen*. Waar liggen die?

In 1995 registreerde de VDAB 60.456 vrije banen. Voor bijna een derde ervan bleek het moeilijk om geschikt personeel te vinden. Volgens een studie van de VDAB, die terugblik op de periode 1990-95, zijn daar vier mogelijke redenen of knelpunten voor.

Te weinig leerlingen

Voor sommige beroepen zijn er gewoon te weinig geschoolde kandidaten. Dat is bijvoorbeeld het geval in de paramedische sector. Ook bakkers, slaggers, tankwagenchauffeurs en arbeiders textiel en bouw zijn er al jaren te weinig. Dankzij haar beroepsopleiding slaagt de VDAB erin dergelijke tekorten enigszins te verhelpen. Ook de individuele beroepsopleiding

De spiegel van de ziel

Leerlingen hebben ook zonder woorden veel te zeggen. Via bewuste *non-verbale communicatie* drukken zij uit wie ze zijn, hoe ze zouden willen zijn, hoe ze zich voelen. Ze tonen zich met hun kleren, hun haardracht, de attributen waarmee ze zich omringen. Zo zijn sommige schoolagenda's - om nu maar iets schools te noemen - volgeschreven en -geplakt tot heuse dagboeken, uitlaatkleppen van persoonlijkheid. Maar ook de onbewuste lichaamstaal is een *spreekbuis*. Houding, motoriek, mimiek, hoe men zich beweegt of plaats inneemt in een ruimte. Als Mike achterover hangt in zijn bank, vertalen leraars dat als gebrek aan interesse. Maar tieners beheersen de fineses van de *fatsoenlijke* lichaamstaal nog niet. Ze voelen zich ook vaak erg onhandig in hun snel veranderende lichaam. Meisjes gaan krom lopen om hun borsten te verbergen, jongens om hun lengte te camoufleren. Grote truien en ruime jacks beschermen het lichaam tegen blikken vanuit de buitenwereld. Een blos blijft achter lang loshangend haar verborgen. Veel onzekerheid wordt ten onrechte geïnterpreteerd als desinteresse. Dan liever de brave, oplettende, ijverige pose? Daarin blijken vooral de spiekers het meest bedreven te zijn. Net als volwassenen doen leerlingen aan *impression management*. Waar iemand grondig leren kennen veel tijd kost, is het uiterlijk de gemakkelijkste spiegel van de ziel. En dus beoordelen veel leerkrachten hun leerlingen naar wat zij van ze zien en horen. Met wat tegenschlag worden leerlingen echter herhaaldelijk verkeerd begrepen, want de boodschappen die zij uitsturen, zijn niet altijd eenduidig. Non-verbale communicatie verbergt nu eenmaal een schat aan informatie. Voor wie zijn leerlingen goed wil leren kennen, is ze echter de moeite waard om zich in te verdiepen.

Non-verbale communicatie van leerlingen in de klas. Tijdschrift voor leerlingbegeleiding, jg. 14, nr. 3.

in het bedrijf zelf draagt haar steentje bij. In de bouw echter is er een tekort aan leerlingen in het onderwijs en daar blijkt voorlopig weinig aan te doen.

In heel wat beroepstakken zijn er wel voldoende geschoolde kandidaten. Velen onder hen worden echter onvoldoende bekwaam geacht om het beroep uit te oefenen. De werkgever stelt ook vaak hoge bijkomende eisen. Daaronder lijden onder meer ingenieurs, informatici, kaderpersoneel, verkoopspersoneel, horecapersoneel, kappers, bakkers en arbeiders uit de afdelingen metaal, houtbewerking, bouw en drukkerij.

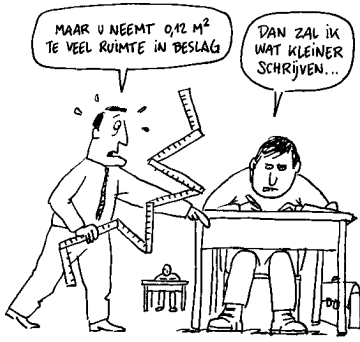
Ongezonder

Gebrek aan kwantiteit en kwaliteit zijn niet de enige knelpunten waardoor sommige vrije banen moeilijk ingevuld geraken. In veel gevallen zoekt men tevergeefs naar geschikte kandidaten omdat de werkomstandigheden gewoonweg niet aanspreken. Zo zijn er het minder gunstige loon van onderwyzend, verkoopspersoneel en horecapersoneel en het minder aantrekkelijke zelfstandigenstatuut van veel verkoopspersoneel. Voor paramedici, verkoopspersoneel, bakkers, slaggers, kappers, horeca- en huispersoneel speelt dan weer de aard van het werk mee: zwaar, vuil of ongezond werk, stress of een ongunstige tijdsregeling.

In sommige gevallen is een moeilijke aanwervingsprocedure de reden waarom men de goede kandidaat niet vindt.

Maak plaats

Tot nu toe moesten Engelse scholen elke leerling een minimum hoeveelheid ruimte geven, aldus de *Times Educational Supplement*. Kinderen onder de negen jaar kregen 2,61 vierkante meter, oudere leerlingen hadden recht op 4,69 vierkante meter. Dat is nu van de baan. Voortaan mogen de scholen zelf bepalen hoe ze hun beschikbare ruimte aanwenden. Wel blijven er officiële normen voor de grootte van de speelplaats. Tegenstanders van de maatregel vrezen dat sommige scholen nu meer leerlingen in een klas zullen proppen.

SCHOOL LOPEN NIET PRETTIG

Primair

Kinderen zijn van nature leergierig, maar ze gaan niet altijd graag naar school. Dat heeft volgens de Amerikaanse psycholoog *David Geary* vooral te maken met de aard van de leerstof. Taal, tellen en omgaan met andere mensen leert elk kind spelenderwijs. Het zijn namelijk *primaire* vaardigheden, waar de hersenen van nature klaar voor zijn. Het menselijk brein is echter niet voorgeprogrammeerd om *secundaire* vaardigheden als lezen, schrijven en sommige meer ingewikkelde rekenkundige bewerkingen te verwerven. Dat lukt pas na veel oefenen en instructies. Scholing, zegt Geary, is niet uitgevonden om tegemoet te komen aan de leergierigheid van kinderen, maar om mensen te vormen die een productieve rol moeten kunnen spelen in de maatschappij. En dat kan niet prettig zijn...

ANDERS GEZEGD:

«Goodbye»

In Engeland gaan stemmen op om leraars die niet voldoen sneller en gemakkelijker te ontslaan. Het zou de enige manier zijn om het onderwijsniveau op te krikken. Minder goed functionerende schooldirecteurs zou men op twee maand tijd moeten kunnen vervangen. Nu is dat nog vijf of zes maanden.

Informatici gevraagd

De VDAB vergeleek 1995 met de vijf voorgaande jaren. Hoewel men soms beweert dat het tewerkstellingsbeeld in enkele jaren tijd compleet kan veranderen, vertoont de periode 1990-95 niet zo veel wijzigingen. Tegenover 1994 vindt men minder gemakkelijk ingenieurs en informatici, dat wel, maar voorts komen een groot aantal beroepen praktisch ieder jaar terug als "moeilijk in te vullen": verpleegkundigen, vertegenwoordigers, gespecialiseerde verkopers enz.

De vacatures in knelpuntberoepen raakten in 1995 pas na een 40-tal dagen ingevuld en dat voor bijna tachtig procent. Met twintig procent van de vacatures bleef men dus als het ware zitten. Voor andere beroepen bleven vrije banen maar 23 dagen vrij. Hier moest maar tien procent vergeefs naar de ideale werknemer blijven zoeken.

Weinig vrouwen

Het aandeel van knelpuntberoepen ligt hoger bij hogere studieniveaus en bij het lager secundair beroeps (waar

Geschoolde arbeiders zijn niet altijd gemakkelijk te vinden.

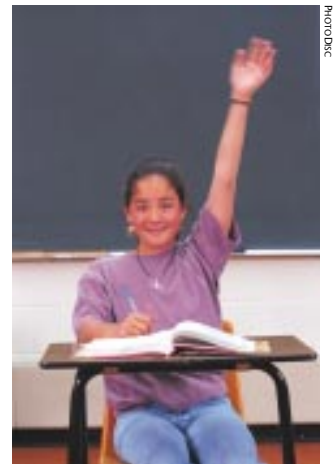
Word leraar

Leraar worden is weer in bij onze noorderburen. Vijf jaar geleden stond niet de helft van de afgestudeerden met een leraarsopleiding voor de klas, nu is dat twee derde. Dat staat in *Didaktief*. Nog een kwart van de afgestudeerden heeft werk buiten het onderwijs en twaalf procent is werkloos. Van alle afgestudeerden begon driekwart aan de lerarenopleiding met de idee daarna ook werkelijk les te geven. Na de opleiding solliciteerde niettemin veertig procent (ook) daarbuiten. Dat heeft te maken met promotiemogelijkheden, hoger loon en meer zekerheid. Van de bevoegde leraars die momenteel buiten het onderwijs werken, is één op tien afgeknapt op het onderwijs.

VIJFTIG PROCENT TOENAME IN TWEE JAAR TIJD

Meer migranten studeren verder

Steeds meer migranten vinden de weg naar de Vlaamse hogeschool of universiteit. Dat blijkt uit een onderzoek van de *Stedelijke Migrantentraad Antwerpen (SMA)*. Waar twee jaar geleden 300 tweede- of derde-generatiemigranten een hogere studie aanvatten, zijn dat er dit jaar al 450. Vijftig procent meer dus. Vermoedelijk ligt het werkelijke cijfer nog wat hoger, want wegens de wet op de privacy gaf een kleine vijftig procent van de instellingen geen cijfers door. De studenten kiezen vooral voor richtingen die meer kans op werk bieden: ingenieur, toegepaste economische wetenschappen, vertaler-tolk en verpleegkunde. Volgens het SMA verwijzen nog te veel scholen en PMS-centra migrantenleerlingen door naar het beroepsonderwijs. Ze beroepen zich hierbij op tests, mindere schoolresultaten en zelfs culturele argumenten. Vrouwelijke leerlingen worden daarbij meer ontmoedigd dan mannelijke. Dat schijnt hen echter extra te motiveren, want zeventig procent van de migrantenstudenten is vrouw.

ervaring vaak een must is). Overigens is het opvallend hoeveel groter de vraag naar ervaring is bij de knelpuntberoepen vergeleken met andere beroepen. De werkgevers geven de voorkeur aan arbeidskrachten die zo snel mogelijk het rendement halen van de overige werknemers. Vooral in de bouwberoepen is ervaring belangrijk. De vraag naar talenkennis ligt daarentegen lager. Die ligt wel erg hoog bij uitvoerende bedienden, maar dat is geen beroep waarvoor men moeilijk geschikte kandidaten vindt. Voorts blijken vacatures in kleinere bedrijven moeilijker in te vullen. Met hun kleinere personeelsbezetting vragen deze bedrijven meestal immers veel meer flexibiliteit en polyvalentie van hun werknemers. Ten slotte is het markant hoe weinig vrouwen binnen knelpuntberoepen aan een job geraken. Of de vraag nu groot is of niet, slechts 17 procent van de vrouwen komt hieraan de bak. Bij gewone beroepen ligt dat percentage veel hoger (46 procent). De vrouwelijke arbeidsreserve voor de - interessante - knelpuntberoepen is bijna onbestaande. ■